

MOKYTOJŲ REFLEKSIJA APIE TEMOS PLANĄ KAIP KRITIŠKAI SKAITYTI NAUJIENĄ?

ISTORIJA.

Bendradarbiaujant su mokyklos bibliotekininke buvo vedamos pamokos gimnazijos antrokams: *Politinių plakatų nagrinėjimas; Istorijos falsifikavimas*. Kaip kritiškai skaityti naujieną mokytis aktualu, nes tenka kritiškai vertinti visus naujausių laikų istorijos šaltinius: plakatus, nuotraukas, vadovėlių medžiagą, informaciją spaudoje ir internete. Mokymosi uždaviniais pasiekti buvo skirtos dvi pamokos: 1 pamoka susipažinti su galimais istorijos klastojimo pavyzdžiais, 2 pamoka – mokytis atpažinti klastotę, propagandą, reklamą arba tikrą faktą. Bendradarbiauta su mokyklos bibliotekininke rengiantis pamokai, kuri padėjo surinkti ir atrinkti medžiagą. Antroji pamoka vyko bibliotekoje. Mokiniais patiko dirbti su politiniais plakatais, nagrinėti šiuolaikinę informaciją, jie mokėsi kritiškai mąstyti. Sunkiau sekėsi nagrinėti vaizdinę medžiagą – nuotraukas, karikatūras.

Visi istoriniai šaltiniai turėtų būtų siejami su šia diena, su aplinka, kurioje gyvena mokiniai. Rekomenduojama vertinti grupinį darbą, gebėjimą taikyti žinias ir mokinių kūrybiškumą piešiant politinį plakatą.

PILIETINIS UGDYMAS, ISTORIJA.

Gimnazijos devintokams – pirmosios klasės mokiniams vesta integruota pamoka „Žodžio ir spaudos laisvė“. Ši tema pasirodė nelabai aktuali, nes tik maža dalis mokinių žiūri žinias, skaito laikraščius ir domisi politinėmis bei ekonominėmis naujienomis. Pavyko įgyvendinti temos planą per vieną pamoką, nes pirmiausia buvo aptarta pateikta mokomoji medžiaga, mokiniams buvo užduotas namų darbas prieš savaitę – žiūrėti su tėvais naujienas ir jas aptarti, užsirašyti, jų manymu, svarbiausias naujienas. Mokiniai aktyviai įsitraukė į šią veiklą, kai kuriems pavyko kritiškai įvertinti išgirstas naujienas, ypač tiems, kurie su tėvais žiūrėjo ne tik Lietuvos informacines naujienas, bet ir Rusijos televizijos rodomas žinias. Jie net sugebėjo kritiškai palyginti Lietuvos ir Rusijos televizijų tuos pačius aptartus pasaulio įvykius. Kilo sunkumų mokėti išklaudyti vienas kito nuomonę ir korektiškai išsakyti savo nuomonę, priimti bendrą dėl tam tikrų išgirstų naujienų. Iš kolegų istorijos ir pilietinio ugdymo mokytoja sulaukė pagalbos ir palaikymo, o vėliau lietuvių kalbos mokytoja uždavė mokiniams parašyti rašinį apie žinių patikimumą ir domėjimosi pasaulio įvykiais bei jų kritiško vertinimo reikalingumą.

Šios temos planas geras, o kiekvienas mokytojas žino savo klasės galimybes ir pats gali planą koreguoti. Tai puiki metodinė medžiaga mokytojui, kuri palengvina darbą ir pateikia ne tik pamokų temas, bet ir visą metodinę medžiagą.

LIETUVIŲ KALBA.

Kitos gimnazijos mokiniams taip pat patiko pamokos tema, nes jie pripažino, jog sudėtinga atsirinkti informaciją ir kritiškai ją vertinti. Pamokos planą pavyko įgyvendinti per dvi pamokas. Nuolat galvojama ir orientuojamasi į egzaminą, tiksliau, antrokiem gimnazistams apie PUPP, todėl buvo šaunu, kad mokiniai rado argumentų „už“ ir „prieš“ pozicijoms paremti. Sunkiau sekėsi kurti naujienos pranešimą, bet su užduotimi susidorojo. Planas patiko – jis įdomus, tik buvo atsisakyta fotografijų, vyko darbas su tekstais ir tekstų kūrimas, kritiškas naujienų skaitymas. Teorinę medžiagą mokytojai gali papildyti ir paieškoti gerų naujienų pavyzdžių. Būtų galima aptarti būtent „blogos“ naujienos pavyzdį visiems kartu.

LIETUVIŲ KALBA IR LITERATŪRA.

Gimnazijos antrokiem vesta pamoka *Negrožinio teksto suvokimas*. Žiniasklaida yra pagrindinis kanalas, kuriuo sklinda informacija. Todėl į šią pamoką integruota tematika *Kaip kritiškai skaityti naujieną* mokiniams buvo aktuali. Temos planą pavyko įgyvendinti per dvi pamokas. Mokiniams patiko dirbti grupėmis, diskutuoti, susirasti naujieną pasirinktame Lietuvos naujienų portale, rajoniniame laikraštyje bei nagrinėti jos patikimumo kriterijus, užpildyti lentelę. Tačiau išryškėjo kelios problemos: negebėjimas skirti aktualius dalykus ir žinojimo trūkumas, kaip kritiškai pranešimus įvertinti. Kadangi jaunimo mokyklos mokiniai – suaugę žmonės, vertindami informaciją ir įsivertindami jie turi išankstinę, susiformuotą savo nuomonę.

Naujienų tekstų galima ir patiems mokytojams parinkti ir pasirengti įvairių užduočių, klausimų.

Kitoje gimnazijoje devintos klasės mokiniai nagrinėjo temą *Kalba kaip socialinis kultūrinis reiškinys* per kelias pamokas: 1. *Kaip rengiama naujiena?* 2. *Kaip kritiškai skaityti naujieną?* Pamokas lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja vedė viena. Mokiniams buvo aktualu, kaip skaityti naujieną, o kaip ją rašyti neaktualu. Temos plano per numatytą laiką nepavyko įgyvendinti, teko trumpinti. Pvz., pamokai „Kaip rašyti naujieną?“ reikia ir išankstinio pasirengimo, prisiminti teksto sandaros elementus. Vedant šias pamokas pasisėkė išmokyti, kaip atsirinkti naujienas, į ką atkreipti dėmesį skaitant naujienas. Tačiau mokiniai sunkiai suprato naujienos kūrimo principus ir filmukus apie žiniasklaidą.

ETIKA IR PILIETIŠKUMO PAGRINDAI.

Nurodyta tema buvo nagrinėta per etikos bei pilietiškumo pagrindų pamokas. Mokiniams ši tema aktuali, nes jie patys pasirinko iš kelių siūlytų temų. Darbas užtruko tris pamokas. Mokiniai

nemažai dirbo ir namuose. Laiko užteko. Mokiniai domėjosi, rinko medžiagą apie tai, ką rašo žiniasklaida: „Ar tautinės mažumos diskriminuojamos Lietuvos švietimo sistemoje“? Kai kurie parašė gerus straipsnius. Dalis mokinių mokosi pagal pritaikytas programas, todėl jiems buvo sunkoka ieškoti informacijos. Jie tinkamai nepasiruošė pamokai. Jeigu mokiniai būtų buvę labiau motyvuoti, straipsniai būtų geresni. Reikėtų daugiau kalbėti apie informacijos kokybę ir patikimumą. Kitos MIR temos bus gvildenamos mokslo metų eigoje, per klasės valandėles.